Laka industrija obuhvata niz industrijskih grana koje svoju proizvodnju baziraju na sredstvima za potrošnju. Ovde spadaju prehrambena industrija, tekstilna, industrija kože, gume i obuće, industrija duvana, laka hemijska industrija, industrija nameštaja kao i fabrike za proizvodnju celuloze i papira... Prehrambena ind. Prehrambena industrija je direktno u vezi sa ratarsko-stočarkom proizvodnjom, od koje dobija osnovne sirovine. Njih prerađuje i poboljšava im kvalitet i produžava vreme trajanja. Ovim, industrija pomaže ravnomerniju i kvalitetniju ishranu stanovništva tokom cele godine, a takođe podstiče poljoprivrednu proizvodnju. Istovremeno, industrija zapošljava i veliki broj radnika i na taj način utiče i na standard stanovništva. S obzirom na raznovrsnost sirovina koje dobija od grana poljoprivrede, prehrambena industrija se deli na više grana. Mlinska industrija je najrazvijenija u Vojvodini, Posavini, Podunavlju i Pomoravlju gde se proizvode žitarice. Mlinovi i silosi se nalaze uglavnom oko većih gradova i potrošačkih centara, ali ih ima i u unutrašnjosti zemlje gde su smešteni zbog potreba lokalnog stanovništva. (Bezdan, Kikinda, Zrenjanin). U mlinsku industriju spada i mlevenje paprike (Horgoš, Knjaževac, Novi Kneževac...). Industrija testenina je takođe povezana sa mlinskom industrijom a nalazi se u Beogradu, Novom Sadu, Subotici itd. Industrija šećera se zasniva na preradi šećerne repe u Vojvodini, Pomoravlju, Metohiji... U ovim rejonima su i locirane šećerane i to u Vrbasu, Zrenjaninu, Crvenki, Beogradu, Ćupriji, Požarevcu, Kovinu, Peći, Sremskoj Mitrovici. Međutim, domaća proizvodnja šećera ne podmiruje potrebe stanovništva, pa se izvesna količina šećera uvozi. Uz ovaj ogranak prehrambene industrije razvila se i industrija bombona i čokolade tj. kondiktorskih proizvoda i to Štark (Beograd), Bambi (Požarevac), Banat (Vršac), Takovo (Gornji Milanovac). Proizvodnja ulja se zasniva na korišćenju semenki suncokreta, bundeve, kukuruznih klica, uljane repice i masline. Poznate fabrike ulja su u Zrenjaninu, Vrbasu, Uroševcu, Srpskoj Crnji, Baru. Godišnje se proizvede do 111.000 t ulja. Voće i povrće se u poslednje vreme sve više industrijski prerađuju. Godišnje, proizvodnja voćnih sokova dostiže 101.000 t, a proizvodnja konzerviranog povrća se kreće 40-60.000 t. Ova preduzeća su uglavnom locirana na rejonima veće proizvodnje voća (Novi Sad, Subotica, Šabac, Požega, Gornji Milanovac, Prizren, Vladičin Han) čime se postiže veća poljoprivredna proizvodnja, sprečava propadanje voća i povrća i poboljšava struktura ishrane zimi kada nema svežih proizvoda. Fabrike koje se bave preradom voća i povrća proizvoda razne džemove, sokove, marmelade kao i konzervirano voće i povrće. Prerada mleka u našoj zemlji još nije na zadovoljavajućem nivou. Nije redak slučaj da se oseća oskudica mleka i mlečnih proizvoda, pogotovo ako se govori o godinama iza nas. U većim industrijskim i potrošačkim centrima mleko se pasterizuje za svakodnevnu upotrebu ili prerađuje u razne mlečne proizvode (maslac, sir, pavlaka, kajmak, mileram...). Godišnja proizvodnja pasterizovanog mleka dostiže 5-6.000 t; preko 10.000 t mleka u prahu, oko 25.000 tona raznih sireva itd. Konzervirana riba se sve više troši u ishrani stanovništva. U Vojvodini je veliki broj vostačkih jezera i ribnjaka u kojima se riba uzgaja dok se ona prerađuje u Bezdanu, Apatinu, Kladovu, Tekiji, u primorju se morska riba prerađuje u Kotoru. Naravno, potrebno je inoviranje industrijskih postojenja u kojima se vrši prerada radi poboljšavanja kvaliteta gotovih proizvoda. Industrija suhomesnatih proizvoda kao i klanična industrija se zasnivaju pre svega na sirovinama dobijenim od stočarstva (meso, mast). Poznatija preduzeća ove grane su u Čoki, Sremskoj Mitrovici, Carnex (Vrbas), Zrenjaninu, Beogradu, Jagodini, Agroziv (Pancevo), Cajetini itd. Ova grana industrije godišnje proizvede 200-300.000 t svežeg mesa, 18.000 t suhomesnatih proizvoda, 2-5.000 t ribljih konzervi itd. Industrija alkoholnih pića se zasniva na iskorišćavanju voćnih proizvoda, šljiva i grožđa, kao i nekih žitarica. Proizvode se: rakija, vino, rum, konjak. Značajni centri za proizvodnju pića su Zemun, Negotin, Aleksandrovac, Vršac,

Palic (Subotica) itd. Značajno mesto zauzima i industrija piva u Beogradu, Pančevu, Vršcu, Nikšiću, Zrenjaninu, Apatinu, Jagodini, Valjevu, Čelarevo... Godišnje se proivede oko 5.000.000 hl piva, 1.194.000 hm vina, 323.000 hl prirodne rakije itd. Od toga, Zrenjaninska pivara poseduje proizvodni kapacitet od 400.000 hl. Značajno bi bilo spomenuti pržionice kafe, pošto se kod nas uglavnom uvozi kafa. Prženjem kafe bave se Centroproizvod, fabrika Grand, dok se ostala preduzeća bave uglavnom samo uvozom. Tekstilna industrija Iako tekstilna industrija kod nas ima veoma dugu tradiciju, ona se sporo razvijala sve do kraja Drugog svetskog rata. Tada su podignuti novi objekti, predionice, ali uglavnom po zaostalijim krajevima. Ovim postupkom je podstican brži razvoj nedovoljno razvijenih krajeva i zapošljavanje ženske radne snage. Sirovine za tekstilnu industriju se uglavnom uvoze: juta (100%), pamuk (95%), vuna (70%) mada domaća proizvodnja vune ne zadovoljava ni po kvalitetu ni po količini (Beograd, Paraćin, Leskovac, Pirot, Kula, Bijelo Polje. Međutim, sama tekstilna industrija je veoma razvijena, čak i iznad domaćih potreba i ona je veliki izvoznik. Najviše se izvove odeća i rublje, trikotaža i tepisi. Najpoznatija preduzeća konfekcije su u Beogradu, Vranju, Ivanjici, Leskovcu, Nišu, Kuli, Novom Pazaru, Gornjem Milanovcu i Pirotu. Zapošljavanjem mladih u ovim pogonima zaustavlja se njihovo iseljavanje iz sela. Po izvozu trikotaže, od proizvođača domaće radinosti poznato je Sirogojno, selo na Zlatiboru gde na hiljade žena po nacrtima umetnika ručno pletu razne odevne predmete. Oni se izvoze u Italiju, Nemačku, Francusku, SAD i druge zemlje. Značajno je pomenuti i fabrike tepiha u Zrenjaninu i Ivanjici. Industrija kože, gume i obuće Industrija kože i obuće je do skora imala zanatski karakter. Sirovinska osnova jeste u stočarskim sirovinama, mada zbog ekstenzivnog uzgoja stoke kvalitet kože nije zadovoljavajuć. Zato se veći deo ove podgrane lake industrije zasniva znatnim delom na uvoznim sirovinama. Uvoze se krupna i sitna koža, a za industriju gume prirodni i delom sintetički kaučuk, hemikalije i pamuk. Najpoznatije fabrike za proizvodnju obuće su u Beogradu, Vranju, Knjaževcu, Rumi, Novom Pazaru, na Cetinju itd. Iako industrija gume ne poseduje domaću sirovinsku osnovu, stalno se povećava. Važniji kapaciteti za proizvodnju gume su Beograd, Niš, Pirot, Kruševac. Industrija duvana Ova komercijalna kultura kod nas uspeva u dolini Južne Morave (okolina Vranja, Leskovca, Preševa i Aleksinca), u zapadnoj Srbiji, Crnoj Cori i Vojvodini. Ukupno gledano, proizvodnja duvana podmiruje domaće potrebe. Izvesne količine se čak izvoze na strano tržište mada se duvan i uvozi. Tako se pri proizvodnji cigareta mešaju različite vrste duvana (oko 50 vrsta). Godišnja proizvodnja fermentisanog duvana je 9.3 hiljade tona, a cigareta 17.6 hiljada tona. *primarna prerada duvana se vrši u rejonima proizvodnje. drugi deo čini fermentacija duvana koja se odvija u stanicama za fermentaciju, koje pripremaju duvan za finalnu preradu. tada se proizvode cigare i cigarete u fabrikama koje se najčešće nalaze u većim industrijskim i potrošačkim centrima (Vranje, Gnjilane, Niš, Podgorica... Zrenjanin). Laka hemijska industrija Ova podgrana obuhvata proizvodnju sredstavaza ličnu higijenu, lekova i hemikalija za domaćinstvo. Sapun, parfeme i druge kozmetičke predmete proizvode fabrike u Kikindi, Novom Sadu, Zemunu, Kruševcu, Zrenjaninu, Leskovcu itd. Deterdženti su sintetička sredstva za pranje i čišćenje. Proizvodnja je u u Novom Sadu, Kumanu, Kruševcu, Prahovu, Vranju. Industrija lekova se zasniva uglavnom na stranim licencama u uvozu sirovina i poluproizvoda. Najveća fabrika je u Zemunu, a osim toga ima ih i u Vršcu, Zrenjaninu, Beogradu, Šapcu, Leskovcu itd. I pored ovolikog broja fabrika, industrija lekova ne podmiruje domaće potrebe. Industrija nameštaja Industrija nameštaja je dobro razvijena. Zasniva se na bogatoj domaćoj sirovinskoj osnovi. Od brojnih preduzeća ove grane najpoznatije je u Vranju, najveće preduzeće ove vrste u Evropi. U svom sastavu ima 14 fabrika, među kojima su i fabrike mebl-štofova i drugih tkanina za tapaciranje nameštaja, jogi-dušeka (u Bujanovcu) i kartona za

ambalađu. Fabrike za proizvodnju celuloze i papira postoje u Sremskoj Mitrovici (novinski papir), Beogradu i Čačku. U Kruševcu se od slame proizvodi ambalađni karton. Stanje u Jugoslaviji Stanje u jugoslovenskoj privredi pa samim tim i industriji je krajnje teško poslednjih godina. Ono je posledica dugogodišnje agonije i nestabilnosti uz dalje negativne trendove. Društveni proizvod u 2000. godini je iznosio mnogo manje nego u 1997. Osnovne karakteristike su ovog pada su: prezaduženost kako spoljna tako i unutrašnja, prisutan je deficit kapitala, nezaposlenost čiji trendovi dosežu zaprepašćujuće razmere, stepen iskorišćenja kapaciteta je izmedju 35% i 45%, itd. Procentualno 60% gubitaka otpada na društvena, a ostatak na mešovita preduzeća. Jedino su privatna preduzeća ostvarila dobitak. Predvidja se dalja erozija kapitala... Koncept funkcionisanja privrede na principima društvene i državne tj. 'ničije i svačije' svojine je utopijski, i u praksi je doživeo krah. U sadejstvu sa drugim ideološkim zabludama i zloupotrebama doveo je do ozbiljnih devijacija. Preovlađuju: neizvesnost, nezainteresovanost, nepreduzimljivost, poslovni nemoral, siromaštvo... S druge strane, koncept privatne svojine uz odgovarajuće mehanizme socijalizacije razvio je: inicijativu, kreativnost, nove tehnologije... Dakle, privatizacija pre svega zato što je ona neminovnost. U Jugoslaviji je dominantan model do donošenja Zakona o privatizaciji bio model radničkog akcionarstva. Svi modeli su u implementaciji pokazali značajne nedostatke jer su automatski primenjivani bez razumevanja suštine i detaljnijeg sagledavanja specifičnosti pojedinih regiona, kulturno-istorijskog i ekonomskog nasledja. Prodaja većinskog paketa akcija investitorima se uglavnom najčešće svodila na brzu rasprodaju državne imovine, naročito svojim prijateljima i 'ortacima'. Obično nije praćena drugim neophodnim promenama kao što je na primer razvoj tržišta. Sve ovo je dovodilo do veoma neobičnih rezultata i kontra efekata, smanjivalo dugoročno rejting zemlje i slabilo interes stranih investitora za ulaganja. Zakon o privatizaciji donet pre godinu i po dana je četvrti po redu zakon u zadnjih desetak godina u Jugoslaviji. Po okončanju procesa biće uradjena definicija svojine i preduzeća će postati akcionarska društva sa svim atributima koja im pripadaju. Formiraće se skupštine akcionara koje će biti sastavljene od vlasnika i vodiće poslovnu politiku društva. U stalnom sučeljavanju kreativnih ideja izdvojiće se najbolje, uspostaviće se balans izmedju nadležnosti i odgovornosti, doći će do pozitivne selekcije, porašće nivo stručnosti i znanja, usvojiće se nove tehnologije koje nude racionalnija rešenja, počeće da padaju troškovi proizvodnje itd. Ukratko, preduzeća će svoje poslovanje podići na kvalitativno viši nivo. Rezultati privatizacije sprovedene po Zakonu o svojinskoj transformaciji (ZoST) globalno na nivou Jugoslavije: po ovom Zakonu u Jugoslaviji privatizovano je (783) subjekata. “POLITIKA” je najveća sa kapitalom od oko 7517 miliona dinara (izrevalorizovano na dan 30.06.2001), zatim slede “PROGRES” i “SIMPO”, dok su u vodećih deset ušli Imlek, Yumco, Hemofarm, Lasta, Sintelon, BIP... Kada je reč o regionalnoj zastupljenosti Procesa pokazuje da je on bio najzastupljeniji u Beogradu oko 39%, zatim u Novom Sadu oko 15%, Zrenjaninu 7%... Najslabiji rezultati postignuti su u Zaječaru i na Kosovu. Analiza geografske rasprostranjenosti Procesa pokazuje da je on najzastupljeniji u urbanim centrima Beograd (39%) i velikim gradovima u Vojvodini (40%): Novi Sad, Zrenjanin, Subotica, Pančevo... Na teritoriji uže Srbije rezultati su slabiji (21%) dok su na Kosovu zanemarljivi. Rezultati privatizacije sprovedene po Zakonu o privatizaciji (ZoP) globalno na nivou Jugoslavije: Po ovom Zakonu u Jugoslaviji inicijalizovano je (1346) subjekata. “DIN” je najveća sa kapitalom od oko 350 miliona evra, zatim slede DD “SELK 911”, DP DI “BOR” zatim C market itd... Analiza geografske rasprostranjenosti Procesa pokazuje da je on najzastupljeniji u užoj Srbiji oko 56%, u Beogradu 14%, dok je u Vojvodini 30%. Dijagram regionalne zastupljenosti Procesa pokazuje da je on bio najzastupljeniji u Nišu oko 20%, zatim u Beogradu oko 14%, Kragujevcu i Leskovcu

po 7%... Najslabiji rezultati postignuti su u regionu Zaječar oko 1%. Statistički podaci rezultata privatizacije sprovedene po Zakonu o privatizaciji (ZoP) u regionu Zrenjanin: Po Zakonu o privatizaciji u regionu Zrenjanin inicijalizovan je (49) subjekt. Dijagram TOP 10 – RPK Zrenjanin prikazuje deset najvećih firmi. “ZITOPRODUKT” je najveća, zatim slede AD “POLET”, DP Galad, Gvožđar, Sloga, Šinvoz… Po profilu su to uglavnom firme iz oblasti poljoprivrede, prehrambene i gradjevinske industrije.